Craffu ar reoliadau sy'n deillio o ymadawiad y DU â'r Undeb Ewropeaidd - Protocol rhwng Llywodraeth Cymru a Phwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Cefndir a diben

1. Cytunwyd ar y Protocol hwn yng nghyd-destun ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd a phwerau Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau o dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018 ("Deddf 2018") i gyfrannu at sefydlu llyfr statud sy'n gweithredu'n llawn, ar gyfer Cymru, ar y diwrnod gadael.

2. Bydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ("y Pwyllgor") yn chwarae rhan arwyddocaol yn y gwaith o graffu ar reoliadau a wnaed neu i'w gwneud o dan Ddeddf 2018.

3. Mae'r Protocol hwn yn cydnabod yr amcan o sicrhau llyfr statud sy'n gweithredu'n llawn, a rennir rhwng:

   i. Llywodraeth Cymru, gyda chyfrifoldeb dros gyflwyno rhaglen briodol o reoliadau i weithredu ymadael, a
   ii. Chynulliad Cenedlaethol Cymru (ac yn arbennig y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol) â chyfrifoldeb dros graffu'n effeithiol ar y rhaglen honno o reoliadau.

4. Bwriad yr amcan hwn yw rhoi sicrwydd mewn perthynas â'r gyfraith ar gyfer dinasyddion a busnesau.

5. Felly mae'r Protocol yn nodi dealltwriaeth rhwng y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol a Llywodraeth Cymru o ran y trefniadau gweinyddol ar gyfer craffu ar reoliadau sydd i'w gwneud gan Weinidogion Cymru o dan y pwerau a roddir gan Ran 1 o Atodlen 2 i Ddeddf 2018, fel yr argymhellir gan y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn ei adroddiad craffu ar reoliadau a wnaed o dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018: materion gweithredol:

   "Rydym yn argymell y dylai Llywodraeth Cymru ymrwymo i gytundeb gyda ni fel y pwyllgor sifftio i gynnwys:
   – system rhybudd buan i helpu i reoli'r gwaith craffu ar yr holl is-ddeddfwriaeth hyd ddiwedd y Cynulliad hwn (yn 2021);
   – y diwrnod gorau ar gyfer gosod y rheoliadau negyddol arfaethedig o dan Ddeddf 2018; ac
   – unrhyw fater arall a fydd yn helpu gyda'r gwaith o graffu ar reoliadau a wneir o dan Ddeddf 2018 mewn modd effeithiol ac effeithlon, yn

arbennig rheoliadau i gywiro diffygion yng nghyfraith yr UE a ddargedwir."

6. Roedd yr argymhelliad hwn yn adlewyrchu:
   - yr ymrwymiad a roddwyd gan Arweinydd y Tŷ i'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ar 11 Mehefin 2018 bod Llywodraeth Cymru yn awyddus i roi rhybudd mor fuan â phosibl i'r Cynulliad a'i bwyllgorau er mwyn gwneud gwaith craffu llyfn ac effeithlon;
   - y rhagdybiaeth mai'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yw'r pwyllgor sifftio o ran dibenion Deddf 2018,

   ac y bwriedir iddo ategu'r darpariaethau Rheolau Sefydlog diwygiedig mewn perthynas â chraffu ar reoliadau o dan Ddeddf 2018.

Y Protocol

7. Mae'r Protocol hwn yn cynrychioli sefyllfa y cytunwyd arni gan y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol a Llywodraeth Cymru ynghylch rheoli pob rheoliad a wneir o dan Ddeddf 2018 a'i osod gerbron y Cynulliad Cenedlaethol.

8. Mae'r Pwyllgor a Llywodraeth Cymru yn cydnabod y bydd gwaith craffu ac ansawdd y rheoliadau a wneir o dan Ddeddf 2018 yn cael ei wneud orau drwy ddull lle y cynhelir llif cyson o reoliadau, i amserlen y rhoddir rhybudd ohoni ymlaen llaw.

9. Byddai system rhybudd gynnar yn galluogi gwaith cynllunio priodol. Bydd llif esmwyth y rheoliadau, wedi'u blaenoriaethu'n briodol, yn helpu i osgoi cyfnodau prysur a thawel a sicrhau'r defnydd mwyaf effeithlon o adnoddau.

10. Mae'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn cydnabod y gall y penderfyniadau a digwyddiadau y tu allan i reolaeth Llywodraeth Cymru effeithio ar y rhaglen is-ddeddfwriaeth a gaiff ei dwyn ymlaen gan Weinidogion Cymru, a bod ymadael â'r UE yn un o nifer o flaenoriaethau Llywodraeth Cymru i'w cyflawni drwy is-ddeddfwriaeth . Bydd Llywodraeth Cymru a'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn ymdrechu i gymryd camau lliniarol i leihau'r risg o ddiffygion yn y broses.

11. Fel rhan o'r broses hon, bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio sicrhau llif cyson a llyfn o reoliadau ar gyfer sifftio a'r broses graffu.

12. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi rhybudd cynnar i'r Pwyllgor o'r holl reoliadau a gaiff eu dwyn ymlaen o dan Ddeddf 2018. A bydd y Pwyllgor yn rhannu'r wybodaeth â phwyllgorau eraill y Cynulliad fel y bo'n briodol.

13. Bydd system rhybuddio gynnar dreigl yn adlewyrchu'r diweddariad a ddarparwyd ym mis Gorffennaf 2018 gan Arweinydd y Tŷ i'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ynghylch y nifer o reoliadau y bydd eu hangen i gywiro diffygion yng nghyfraith yr UE.

14. Bydd y system rhybuddio gynnar, a gaiff ei chytuno rhwng y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol a Llywodraeth Cymru, yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn darparu'r wybodaeth ganlynol i'r Pwyllgor ynghylch rheoliadau sy'n deillio o Ddeddf 2018 unwaith bob pythefnos:
    - rhestr o'r rheoliadau negyddol arfaethedig sydd ar y gweill, yn ddarostyngedig i'r weithdrefn sifftio, gyda'r dyddiad targed ar gyfer gosod pob un;
    - rhestr o'r rheoliadau negyddol arfaethedig sydd ar y gweill, yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol, gyda'r dyddiad targed ar gyfer gosod pob un;
    - rhestr o'r rheoliadau sydd ar y gweill, yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol, gyda'r dyddiad targed ar gyfer gosod pob un;
    - lle bo hynny'n briodol, hysbysiad o unrhyw reoliadau cymhleth sydd ar y gweill;
    - lle bo hynny'n briodol, hysbysiad o unrhyw reoliadau hir sydd ar y gweill;
    - unrhyw wybodaeth arall y mae Llywodraeth Cymru o'r farn fydd yn helpu i graffu'n effeithiol ac yn effeithlon ar reoliadau a wnaed o dan Ddeddf 2018.

15. Fel rhan o'r diweddariad unwaith bob pythefnos, bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn anelu at ddarparu gwybodaeth ynghylch faint o reoliadau busnes fel arfer sydd i graffu arnynt o dan Reolau Sefydlog 21.2 a 21.3 (hy baich gwaith offeryn statudol arferol y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol ac sy'n deillio o ddeddfwriaeth ddomestig yn unig).

16. Ar hyn o bryd mae'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol yn cwrdd bob dydd Llun mewn wythnos eistedd. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod y bydd gosod rheoliadau negyddol arfaethedig ar ddydd Mawrth yn sicrhau'r defnydd gorau i'r Pwyllgor o'r cyfnod 14 diwrnod calendr o sifftio yn Neddf 2018 gan y bydd, fel arfer, yn cynnig dau gyfle i ystyried rheoliadau. Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn cydnabod y bydd gosod rheoliadau negyddol arfaethedig ar ddydd Iau neu ddydd Gwener ond yn darparu un cyfarfod pwyllgor i'w hystyried. Am y rheswm hwnnw, bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio osgoi gosod rheoliadau negyddol arfaethedig ar ddydd Iau a dydd Gwener.

Monitro

17. Bydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol, a Llywodraeth Cymru yn monitro cymhwyso a dehongli'r Protocol fel mater o drefn, a bydd y naill yn tynnu sylw'r llall at unrhyw faterion cyn gynted â phosibl. Os ystyrir ei bod yn briodol, gall naill ai'r Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol neu Lywodraeth Cymru, neu'r ddau, dynnu sylw'r Pwyllgor Busnes, y Llywydd neu'r Cynulliad Cenedlaethol at unrhyw faterion, fel y bo'n briodol.

18. Bydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol a Llywodraeth Cymru yn adolygu cymhwysiad y Protocol i waith craffu ar reoliadau a wnaed neu i'w gwneud o dan Ddeddfau perthnasol eraill sy'n ymwneud â Brexit ar yr adeg berthnasol.

19. Bydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Llywodraeth Cymru yn ymateb i unrhyw faterion a godir yn brydlon. Yn ôl yr arfer cyfredol, pe bai'r Pwyllgor y penderfynu ei bod yn angenrheidiol, gallent wahodd Gweinidogion Cymru i gyfarfod o'r pwyllgor.

20. Gall y Pwyllgor neu Lywodraeth Cymru gynnig diwygiadau i'r protocol a bydd angen i'r ddau gytuno i unrhyw ddiwygiadau a wneir.

Amserlen

21. Mae'r Protocol hwn yn dod i ben ar y diwrnod gadael.

Hydref 2018